

Àngels Massip (coordinadora), *Llengua i identitat*, Publicacions i edicions de la Universitat de Barcelona, 2008, 150 p. (**Gerard Joan Barceló, agregat de gramatica, ancian escolan de l'ENS**)

En 2008 se publiquèt un obratge collectiu, dirigit per Àngels Massip (Universitat de Barcelona) sul tèma de la lenga e de l'identitat : *Llengua i identitat*. L'obratge es lo resultat d'un cycle de conferéncias sul meteis subjècte organizadas entre la fin de 2005 e lo començament de 2006 pel Centre Universitari de Sociolinguistica e Comunicacion (CUSC).

Podèm dire que s'inscriu dins una problematica actuala, amb la question del contacte de lengas, de la preservacion de la diversitat linguistica, de las politicas dels estats fàcia a lor(s) lenga(s) e de l'emergéncia de nacionalismes que lor basa es una identitat fondada sus una lenga donada.

Lo libre comença per un article teoríc d'una densitat fòrça granda, « Llengua, identitat i cultura : de la cognició a la societat » (Àngels Massip, Universitat de Barcelona), qu'estúdia las relacions entre la lenga e l'identitat, dins un quadre ecologic, biologic, cultural e cognitiu. Lo seguís un trabalh d'Esperanza Morales, de l'Universitat de la Coronha, « La llengua de signes com a vehicle de comunicació i de capital simbòlic », que met en valor lo ròtle nòu de la lenga dels signes coma instrument simbolic de la comunautat sorda.

Venon puèi quatre articles suls territoris de lenga catalana : « Dificultats i potencialitats de la llengua catalana per a generar identitat social a la Franja » (Josep Espluga, Universitat Autònoma de Barcelona), « Les llengües a la societat nord-catalana des de l'annexió francesa de 1659 » (Jean-Paul Escudero, C.E.R.C. Universitat Paul-Valéry Montpellier III), « Parlem valencià, però no som catalans » (Rafael Castelló, Universitat de València, Estudi General), e « Llengua i identitat al País Valencià » (Joan F. Mira, Universitat Jaume I de Castelló). Son doncas d'analis consacradas especificament a d'espacis ont per de rasons geograficas, politicas, istoricas e doncas sociolinguisticas, l'identificacion dels locutors a la lenga catalana e sa recuperacion, e mai sa preservacion, son mai fragilas que non pas en comunitat autonòma de Catalonha : lo levant d'Aragon, la Catalonha francesa e lo País Valencian. Se las conclusions de l'article de Jean-Paul Escudera son optimistas per çò que concernís la voluntat en Catalonha francesa d'aprene lo catalan, los autres mòstran lo conflicte entre las identitats valenciana e aragonesa e la representacion de la lenga catalana, çò qu'es un entravadís a sa vitalitat.

Amb las contribucions de Sabela Labraña (Universitat de Barcelona), « Crea identitat la llengua gallega? », de Raimondo Strassoldo (Universitat d'Udine), « The sociolinguistic situation of Friuli: findings from recent research », e de Patric Sauzet (Universitat de Tolosa II Lo Miralh), « Se pòt existir una lenga sens una marina de guèrra? A prepaus de l'occitan », la perspectiva s'alarga a d'autres lengas romanicas minorizadas, lo galèc, lo friolan e la lenga nòstra. Mentre que l'article de Raimondo Strassoldo fa aparéisser las febleas de la transmission e de las politicas linguisticas en favor del friolan, Sabela Labraña, d'un biais fòrça interessant, destria entre *apartenéncia* e *identitat* : per ela, l'identitat implica un projècte collectiu que conten pas la simpla appartenéncia, e, doncas, la lenga galèga es pels galècs un element d'apartenéncia e non pas d'identitat.

De segur, l'article de Patric Sauzet atrairà particularament nòstra atencion, ja que son objècte d'estudi es l'occitan e que, redigit dins nòstra lenga, mòstra coma nòstra revista que l'occitan pòt èsser una lenga scientifica. Son origina es la famosa galejada de Max Weinreich : « Una lenga es un dialècte amb una armada e una marina de guèrra ». Aprèp una analisi de diversas concepcions de la

lenga, del dialècte e de la nacion, apareis d'en primièr l'idèa que l'armada poiriá èsser la posicion de victima de la lenga d'òc e la marina lo prestigi de sa literatura, mas puèi l'estudi s'esperlonga en far remarcar que la dilucion de l'occitan en una multitud de « lengas d'òc » es potencialment una feblesa per l'occitan, e qu'es precisament la fòrça de l'occitanisme de prepausar un projècte cultural dobèrt e consensual que baila a de parlars que d'unès voldrián encara considerar coma de « pateses » la dignitat d'una lenga, una dins sa diversitat. Citem la conclusion de l'article de Patric Sauzet (p. 128) :

La sola *navy* de l'occitan es doncas l'occitan el meteis, çò es lo projècte e la vision qu'implica o permet. Los flaquitges qu'avèm diches demòran pasmens. D'objectius per l'occitanisme uèi, realistas mas ambiciosos, se pòdon exprimir coma seguís:

- de mantèner o impausar un objècte cultural occitan fòrt dins lo camp universitari, intellectual (per aquò lo ròtle dels intellectuals estrangièrs o « mièges estrangièrs » coma los Catalans pels Occitans es essencial),
- de « possibilitzar » (per riscar un neologisme) l'occitan dins la societat occitana, ja que la normalizacion (l'encaminament a un unilinguisme occitan) o l'establiment (al sens de Lamuela 94: assumiment per l'occitan de la « foncion discriminant principal ») son d'objectius per ara inaccessible. Possibilitzar a dos senses:
 - i. rendre d'usatges, de foncionaments possibles (preséncia publica, mediatica, ensenhament, vida culturala, existéncia d'un grop de parlaires en malhum (ret), pertinéncia de la lenga pels que la practican pas...)
 - ii. servir un avenir possible a la lenga (encara un còp sens ispostasi: entendi per lenga de practicas, la vision d'aquelas practicas e un projècte per son esperlongament): sabèm pas çò que poirà èsser d'una part la situacion generala de las lengas, d'autra part lo gra de « desiderabilitat » d'una lenga mens difusada dins vint o trenta ans... cal gardar l'occitan disponible e èsser prèstes a tota reconquèsta.

En contunhar d'anar de ço particular, l'obratge s'acaba amb la contribucion d'Emili Boix-Fuster (Universitat de Barcelona), « Llengües i identitats a Europa », qu'estúdia los aspèctes sociolinguistics de la diversitat de las lengas d'Euròpa e classifica las politics linguistics en cinc categories, de la mens toleranta a la mai dobèrta : 1) lo monolingüisme coma practica e coma objectiu (coma en França), 2) la proteccion de las minoritats (coma las politics britanica e neerlandesa), 3) l'autonomia linguistica (coma en Espanha), 4) lo federalisme linguistic (coma en Belgica e en Soïssa) e 5) lo bilingüisme institucional (irlandés, finlandés o luxemborgés).

Se vei doncas que, malgrat un apròchi que pòt semblar geograficament limitat (espaci catalanofòn e iberic, mai que mai, amb d'incursions en Euròpa, analisis gaireben exclusivament consacradas a de lengas romanicas), l'obratge convida pasmens a una reflexion fòrça larga qu'interessarà totes los (socio)linguistas que perpensan a las politics linguistics, al contacte de lengas e a la recuperacion de las lengas minorizadas, quinas que sián.

Gerard-Joan BARCELÓ